

Telemetus ja tallitus TALLINNAS, Pagari uul. nr. 1 Toimetaja kõnetunnid kella 12—1.	<h1>SÕDUR</h1> <p>SÕJAASJANDUSE AJAKIRI. ILMUB ÜKS KORD NÄDALAS ülemjuhataja staabi väljaandel.</p>	Tellimise hind kättesaatmisega: Iga 10 numbril eest 5 marka. Kuulutuste ja teadaannete hind: Iga korpusrea eest 50 penni.
Tellimisi ja kuulutusi võtavad vastu kõik wabariigi postiasutused ja era-raamatukauplused.		
№ 12.	Laupäewal, 7. juunil 1919.	I. aastakäik.

Teine Cesti sõjaminister.

26. nov. 1918. — 9. maini 1919.

Konstantin Päts on sündinud 24. (enne 11.) veebruaril 1874. a. Pärnumaal, Tahkurannas, kuhu ta vanemad Wiljandimaalt elama asusid.

Pärast Pärnu gümnaasiumi lõpetamist 1894. a. astus Tartu ülikooli õigusteaduse osakonda, mille 1898. a.

kandidadiina lõpetas. Sõgijel 1898. a. astus Pihtwas 96. Omski jalawäe polku waba-tahtlisena teenima ja 1899. a. lõpetas wäeteenistuse tagawara lipnikuna. 1900. a. ajus Tallinnasse, kus temadel tagawara lipniku õppusel käis ja pärast tegelikult advokatiks hakkas. Noore advokadina tegi pikema reisi põiki läbi Wenemaa. Sai 1901. a. päewalehe „Teataja“ väljaandmise luba ja hakkasti seda lehte aasta lõpul välja andma. 1904. a. wõitis elawalt Tallinna wolikogu walmistest osa, mille tagajärjeks oli, et Tallinna linnawalitus Cesti kodanikkude enamuse kätte läks. Waliti uude linnaametisse linnapea asetäitjaks. 1905. a., kui sõjaseadus välja kuulutati, oli ta sunnitud kodumaalt lah-kuma. „Teataja“ pandi jään-dawalt kinni ja toimetaja mõis-teti kindral Besobrasowi karis-tufesalga poolt seljataga teh-tud otsuse põhjal surma. Kuni 1910. elas R. Päts emigran-dina Schweitsis ja pärastpoole Soomes, esialgul Helsingi kihel-konnas mag. B. Alava „Mä-
 telä“ talus, pärast Oulilas Wene piiri ääres. Sel ajal valmistas R. Päts mitu kirjatööd, muu seas ta oma „Agrar-küsimuse“, milles ta esimesena Cestis põ-lise rendi soowitajana välja astus ja nõudmist aval-das, et meie maaküsimus mitte Wene seadusandlises lo-gus ei saats ära otsustatud, waid Cesti autonomi-

lifel maopäewal; peale selle tölkis R. Päts sel ajal mitmed poliitilise ja ühiskondlise sisuga kirjatööd, nagu „Linnaomawalituse ülesanded“ — Damaschke, „Ro-danline wabadus ja omawalitus“ — Dr. Lieber, „Solidarismus“ — Diesel, „Wabameelsus uuenduste

teel“ — Julianus, „Maa kuul-lub kõigile“! — H. George (wiimane alles käsitirjas) ja teised. Sel ajal toimetas ta ka Peter-buris asutatud lehte „Peterburi Teataja“.

1910. a. kui kodumaal juba waitsemaks oli jäänud, ilmus R. Päts Tallinnasse kohtu-nurija juure, kus teda kui „Teatja“ toimetajat Peter-buri tööliste nõutogu manifesti ärarüt imise eest süüdistati. Palati istumisel Tallinnas mõis-teti R. Pätsile üks aasta kind-luse wangistust, ilma kodan-liste õiguste lootamiseta. Enne seda osus R. Päts perekonnaga Peterburisse elama, kus ta abi-kaasa eluwintsutuste tagajärjel tihituse haigusesse jäi ja eht ta küll Schweitsi mägedesse parondusele sõitis, ei saanud ta enam terwist tagasi, waid suri sel ajal, kui mees muutub „Krestõdi“ mangimajas oma aego istus.

Wangist wabaneedes tuli R. Päts uuesti kodumaale tagasi, esiteks Pärnu, tealt sõgijel 1911. a. uuesti Tallinna, kust ta 6 aastat oli ära olnud. Siin hakkas ta uuesti ajatirjanikuks, nimelt „Tallinna Teataja“ juhtiwaks toimetajaks. Leht wõitles majan-dusliste raskustega ja, R. Päts'i ütluse järel, on see ajajärg tema elus kõige kurnawam ja tüütawam olnud, on sagedasti tulnud wiimone kopit taskust anda, et lehe kinnijäämist takistada, kuna palka murdu pea

Konstantin Päts.

Foto Parikas.

lunagi kätte ei saanud, kui kufagil pangast oma enese wetsliga. Siiski sunniti leht elus hoida ja tema tarwits oma trükituba asutada, mis praegu üks kõige suuremate Tallinnas.

1916. a. kutsuti R. Pääts ilma sõja ajal tagawara lipnikuna sõjateenistusse, kus ta esitaks ühe inseneri wäeosas abjutandina teenis, pärast kindluse ehituse walitjuses lühikene aeg juristikonsuldi oli ja pärast kindluse staabi mobilisatsiooni osakonna juhataja abina teenis. Sel ajal waliti ta ka Eesti Maandutogu liikwets Järwamaa poolt. Meist läbirääkimistest, mis rewolutsiooni algusel Tartus Eesti omawalitjuse loomiseks peeti, wõttis R. Pääts Eestiimaa seitskondliste asutuste Liidu esitajana osa; neil läbirääkimistel pandigi alus asutusele, mis nimid Usutawa Koguni on jõudnud.

Sõjamehena wõttis R. Pääts osa esimesest Eesti sõjawäelaste kongressist, kus ta Ülemkomitee liikmeks waliti, ja wiimase poolt pärast esimehiks. Ülemkomitee juhatajana wõttis Eesti sõjawägede loomisest osa ja kindluse staabi tutwuste kaudu aitas Ülemkomiteed nii mõnefti tahtusest üle

Suure Eesti rahwuskongressi töödelt wõttis R. Pääts rahwajaadituna osa ja waliti selle kongressi poolt juhatajaks. Nagu tutaw, sündis sel kongressil lõhe, kui Böggelmanni mitte juhatajaks ei waliud.

Eesti Maapäewast wõttis R. Pääts erapooleruna osa; tema kandidatuur seati ka Maapäewa juhatajaks üles, kuid ta kukkus läbi, — waliti praegune enamlaste juht Wallner, kelle poolt peale pahempoolsete ka mõned paremalt poolt oma healed andsid.

Pärast waliti R. Pääts Maawalitjuse esimehiks ja administratiiv- osakonna juhatajaks. Wiimasena ajasidki ta enamlasted Anwelt ja Kingisfepp wäewõimuga walitjuse lossist wälja.

Enamlaste walitjuse ajal pandi R. Pääts'i korteris kolm korda wõõrsed läbiotsimised toime, kolm korda wiidi ta sõjariistus wõõrde wahel „ülemuse“ ette ja wiimaks paigutati Toompeale arestimajas, mõisteti tribunalis kohut ja, kui saboteerijat, nuhelti kuwaja arestiga. Algatati uus süüdistus, kuid et see lausa põhjendamata oli, siis wabastati wangist. Pärast kolmandat läbiotsimist läks R. Pääts „põranda alla“, kus ta ligi kolm nädalat elas. Sel ajal waliti ta Maapäewa wane-

mate nõukogu poolt „Beastekomitee“ liikmeks, millena ta enne Sassa okupatsiooni Eesti wabariigi iseseiswuse wäljakuulutamisest 24. weebr. 1918. a. ja esimese walitjuse kottuseadmisest osa wõttis. Ajutise Walitjuse esimeses kottuseades oli ta peaaegu siheminiiriks.

Sassa okupatsiooni ajal wõttis ta walitjuse põrandaalusest tööst osa, oli elawas kirjawahetuses Peterburis wiibima esitusega ja korraldas wasasrinna liikumist; tema kottuseatud on muu seas ka Riias wallawane mate poolt awaldatud protest. Arakiri ühest teisest protestist, mis Läänemaa nõukogule oli walmisatud, sattus Läänemaakonna walitjuse esimehe A. Saar'e korteri läbiotsimisel Sassa sõjawõimude kätte; selle süü eest wõeti R. Pääts Sassa wägede ülemuse poolt 11. juunil 1918. a. kinni, wiidi ülekuulamise wangimajasse, kus teda ühes harilikude turjategijatega üheskoos kinni peeti. Nädal aega kestis „uurimine“, siis saadeti ta kindral Sedendorfi käsul esialgul Mitawi taha Friedrichshofi wangidelaagrisse, sealt Tallinna tagasi, siit uuesti Minski kubermangu Baranowitschi jaama lähedale „Bunzlu“ laagrisse, mis keset metsa endistse sõjawägede onnidesse oli sisse seatud; sealt saadeti R. Pääts Grobno kubermangu „Albertini“ laagrisse, kust pärast kuuekuulist „puhkeaga“ 17. nov. wabats sai. Pärast kolmepäewalist koduõitu jõudis Tallinnasse, kus kohe Ajutise Walitjuse tegemusest hakkas osa wõtma.

Uuel walitjuse kottuseadel anti tema hooletaks peaja sõjaministri kohuste täitmise. Et peaministril sel ajal wägi palju tööd oli, siis jäi tegelikult suurem osa sõjaministri tööd wiimase abi T. Jürine ja peastaabi ülema kindral Laita peale. Kui praegune wägede ülemjuhataja tagasi jõudis, siis L. Hutari sõjaministeriumist wägede oskotohene juhatus ja sõjaministerium hakkas suuremat rõhku wäliste abiwägede nõutamise ja seadusandliste tööde ettevalmistamise peale panema. R. Pääts'i osawõtmisel on kõik sõjawäelised lepingud soomlastega, Wene Põhja Korpusega, rootslastega, daanlastega, ingerlaste ja lätlastega tehtud.

Usutawa Kogu poolt kottuseatud walitjuses ei ole R. Pääts enam liige. Ta wõtab Usutawast Kogust osa ja on Maalidu rühmas.

Sisuford.

Ametlik osa:

1. Wäljawõtted Sõjawägede Ülemjuhataja päewakäskudest.
2. Sõjaministri päewakäsk Nr. 19 ja 21.
3. Juhatuskiri polgukohutetele.

Üleüldine osa:

1. Teine Eesti sõjaminister R. Pääts (pildiga lehe eesotsas).
2. Wäikeriikide sõjawägi. (J. Soots.)
3. Sisuford meie wäerindadel.
4. Ajakirjanduse ülewaade.
5. Inglise poliitika Baltimaal.
6. Wigastatud sõjamehed!
7. Segateated.
8. Toimetusele saadetud kirjandus.

Ametlik osa.

Wäljawõtted Sõjawägede Ülemjuhataja päewakäskudest.

Nr. 191.

Tallinnas, 27. mail 1919.

Sõjawäe asutused on siinamaani digusteablasi ametite peale nimetanud oma aranagemise järele, ilma wahet tegemata, kas digusteablane ohwitser wõi erasit on. Selle tõttu tuleb ette, et sõjawäe asutustes ametis olewad digusteablased küllalt otstarbekohaselt oma kohusid täita ei suuda. Et digusteablasi abiandmist sõjawäe asutustes tarwiliku järjekindluslega korraldada, tulewad kõik sõjawäes ja sõjawäe asutustes teenivad digusteablased kohtu-walitjuses registreerida. Teenistuses olewate digusteablaste kohta tuleb wastawatel ülematel oskotohe tarwilikka teateid saata kohtu-walitjuse. Digusteablaste ametisse numetamise ja ümberpaigutamise korral tuleb edaspidi sõjawäe asutustel pöör-

duda Kohtu-walitsuse poole, kelle läbi ja nõusolekul farnane nimetamine ja ümberpaigutamine võib sündida.

Mr. 192.

Tallinnas, 27. mail 1919.

5. Katriere jalawäe polgu 7. roodu sõdurile Kaarel Sikkil'e, kes kui wäejooksik 9. mail 1919. a. sõja-wälja kohtu poolt kolmeks kuuks aresti mõistetud, mis-sugune karistus aga kuni sõja lõpuni edasi lükatud, annan, minu päewakäsu nr. 105 § 4 põhjal, sõjaliniil ülesnäidatud wahwuse eest tema karistuse andeks.

Mr. 195.

Tallinnas, 27. mail 1919.

Räsen kütides haigemajade ja wangilaagrite laats-fareide osakondades, kus plekityphuse haiged alalifel rowitsemisel on, arstidele, welskeritele, halastajatele õbedele ja sanitaridele, kes nimetud haigeteega alalises kolkupuutumises on, 6 marka päewaraha maksta, sellest päewast arwates, millal wastawas haigemajas eht laatsfaretis plekityphuse osakond awatud, kuid mitte waremalt kui 1-st maist j. a.

Mr. 197.

Tallinnas, 27. mail 1919.

Keelan ära suwel furnukehade ilma isintpuusärgita ühest kohast teise ümberpaigutamise. Trondil peab mat-mise paiga selgesti ära tähendama ja furnu omaksetele sellest teatama.

Mr. 199.

Tallinnas, 28 mail 1919.

Mitmed sõjawäe osad ja asutused saadawad sõjawäe kontrolli esitajatele kutses komisjonidest osawõtmiseks niimõrd hilja, et wiimased kutsed alles siis kätte saawad, kui komisjonid juba mõõdas on ja kontrolli esitajate-le sellepärast mitte võimalust ei olnud nendest osa wõtta, kuna aktidesse sellepeale waatamata märkused tehakse, et kontrolli esitajatele kutsed on saadetud, aga wiimased ilmunud ei ole.

Räsen edaspidi kontrolli esitajatele wäljakutsumiste fordbadel kutsed nii saata, et need 24 tundi enne mää-ratud tähtaega wiimaste poolt kätte saadaks.

Sääranis kiiretel juhtumistel võib kontrolli esita-jate wäljakutsumisi telefoni teel teha.

Sõjawägede Ülemjuhataja,
Kindralstaabi-Kindral-Major **Laidoner.**

Aratiri.

Sõjaministri

Päewakäsu

Cesti wabariigi sõjawägedele

Mr. 19.

Tallinnas, 31. mail 1919.

Uwalbon siin juures teadmiseks Cesti Wabariigi Walitsuse poolt 16. mail 1919. a. wastuõdetud mää-ruse wäljamaale komandeeritute sõjawäelaste päewa-rahade asjus:

Ujutise Walitsuse poolt 7. webruaril j. a. juht-nõõrits antud päewarahade ja sõidurahade normide täienduseks, wäljamaale komandeeritud ohwitseridele ja ametnikkudele makstakse 75 marka, solbatitele — 50 marka päewaraha, ilma pajulita (toiduaineteta).

Wäljamaa wetes wiibivate Cesti sõjalaewade ko-mandob selle määruse alla ei käi.

Mr. 21.

Tallinnas, 1. juunil 1919.

Toitlusministeerium otustas karja ja piimaasjan-duse kontrollameinikkude ettevalmistamiseks Tartu loo-maarsti ülikooli juures prof. R. Sappich'i juhatusel 3-nädalist kursust toime panna.

Et kursusele wastuõdetawate isitute arw pedagoog-igilistel ja tehnilistel põhjustel piiratud on, otustas Toitlusministeerium kursusele pääsemiseks takistusi teha, eesõigusi andes muu seas wastawate teadmistega sõja inwaliididele, keda sõjawäe ülemuse poolt ette pannakse eht komandeeritakse.

Räsen sõjawäe osade ja asutuste ülemusi wiibimata nimekirje Sõjaministeeriumi saata nende inwaliidide kohta, keda kursusele komandeerimiseks kõlbulikul lei-takse olewat. Nimekirjas peab ära tähendama, mis-sugune on komandeeritawa üleüldine ja eriharidus ja mis põhjusel inwaliidiks arwatud.

Ulgkirjale allakirjutanud Sõjaministri eest:

Kindralstaabi Kindral-Major **Larka.**

Juhatuskiri polgukohtutele.

(Särg.)

III. Polgukohtu eesistuja kohused kohtu-likule arutamisele tulewate aktide ette-walmistawal korraldusel.

14. Kohtu eesistuja asub ajawiitmata ettevalmis-tawatele korraldustele kohtu alla andmise päewakäsu äratirja saawutamise järele ühes a) eeluurimise aktiga eht juurdlusega-дознание, eht kui seda tehtud ei ole, siis algupärase kirjallikude idendustega, mille põhjal kohtualla andmine sünnib ja b) äratirjaga teenistuse lehest ning wälj kirjutusega karistuseaamatust.

15. Eesistuja teeb ettevalmistawad korraldused isiklikult, pannes asjaajaja peale nende korralduste, tarwilikku täitmist.

16. Eesistuja peab põhjalikult asjaga tutvunema, et ühejoonelisi ja waheajata kohtupidamisi mõimalbada.

17. Ettevalmistawad korraldused kohtupidamisele tulewad teha tarwilise rutulusega ja asjakohalusega, kus juures eesistuja määruste järele toimetab, mis selle juhatuskirja 18—31 § § toodud.

18. Tunnistajate nimekirja kottuseadmisel süüdis-tusasjus, mis ettenähtud märkuses § 576 juure (näit. isiklikud haawamised, tangekaelne wastupanek wa-nematele j. n. e.), ei ole õigust eesistujal nimekirja teisi tunnistajaid panna, kui ainult neid, kes kohtualuse ja kahjusajaja poolt kaebuse eht juurdluse juures üles antud olgugi, et eesistuja mõne tunnistaja nimekirja wõtmist tingimata tarwilikuks peab.

19. Rõõgis teistes asjus juhineb eesistuja tunnis-

tajate walitus isiklikest äranägemisest, õppides põhjalikult tundma asjaolusi ja selles leidumaid teateid ja tunnistusi. Lähem eesistuja mure tunnistajate walitus peab olema selles, et mitte raskendada eelolewat kohtupidamist ilmaaegiste tunnistajate näitamistega, samuti ka selles, et isikute näitamised, kes tunnistajate nimekirjas, wõiksid ühelt poolt anda kohtule küllast materiaali idigetülgseks asja arutamiseks ja õiglase otsuse tegemiseks, teisalt poolt — selgetks teha kohtu ees kõik idendused süüaluse kahjuks ehk kasuks, et kohtu otsus ei põhjeneks kõrwaliste teadete peal, mis ilma kohtulikult järellatsumiseta kohtunikkude poolt tähele panemist ei wõi leida, waid ainult asjaolude kogusumma (СОВОКУПНОСТЬ) peal, mis selginud järellatsumistest kohtulikult arutamisel. Sellepärast kannab eesistuja nimekirja kõik tunnistajad, kes olid kuriteos pealtnägijad ehk kes nägid kuriteo objekti ehk kohta, ehk kes wõiwad otsustada ja teatavate isikute jutu järele kuriteo sündmuselt ehk asjaoludest jutustada, mis kohtualuse sükkistamise ehk õiget mõistmise aluseks wõiwad olla. Tähele pannes ülewal ülesloetud aluseid, tulewad nimekirja üles wõtta tunnistajaid: 1) kes enne kohtupidamist ülekulutatud, kuigi nad ära on surunud, 2) kes enne kohtupidamist ülekulutamata jäänud, kuid kellest attis on nimetatud ja kelle elukoht teadmata. Peale selle kantakse nimekirja juhtumistel, mis ettenähtud §§ 582 ja 583, asjatundjod, tõlkijad ja ümberpanijad, kellede õigeaegne kohtusse kutsumine wõib hoiatada muidu ette tulemaid wiivitusi ja isegi asja arutamise edasilükkamist. (Wiimaste isikute walitus juhineb eesistuja §§ 584 ja 621).

20. Kohtuseatud tunnistajate nimekirjale kirjutab eesistuja alla, näitab selle kohtualusele ette, täiendab wiimase soovil nimekirja, kui sarnane sooviwaldus tema poolt tähelepanemist leiab, ja lisab nimekirja akti juure.

21. Tunnistajate kohtu alla andmise päewakäsu ettelugemiseks kutsutakse kohtualune kohtusse, polguas tema lähema ülema läbi, kui kohtualune teises wäeosas teenib, siis polgu kantselei kaudu.

Arvesteeritud kohtualune tuuakse kohtusse wahi all ja jäetakse kohtu ruumides samuti wahi alla.

Kohtu alla andmise päewakäsa ära kirja ja tunnistajate nimekirja ettenäitamise üle wõetakse kohtualuse käest eraldi allkiri ehk tehakse sellekohane pealkiri nimekirja peale ühes ettenäitamise aja tähendamisega. Kui kohtualune kirjaoskaja on, siis kirjutab ta all- ehk pealkirja oma käega, mida eesistuja idendab.

22. Kohtualusel ei ole keelatud paluda mõnesuguste dokumentide, asjalikkude idenduste j. n. e. wäljandudmist. Niisugune kohtualuse palwe kantakse tema poolt wõetawasse allkirjasse (21 p.) ja täidetakse juhtumisel, kui kohtu eesistuja selle wõimalikult leiab olemat.

23. Kohtualuse poolt ülesantud tunnistajate wäljakutsumise kui ka äraütlemise üle teeb kohtu eesistuja, ilma põhjuste nimetamata, tunnistajate nimekirjale kirjutatud kaebaluse pealkirjasse märkuse (21). Samuti tehakse wastase märkus kaebaluse palwe lahendamise korral kõigi teiste idenduste kogumise asjus (22). Tunnistajate nimekirja vorm ühes peal- ja allkirjaga on toodud lisas IV ja V.

24. Kohtu eesistuja otsustab isikliku äranägemise järele küsimuse, kas lugeda ühte wõi teist tunnistajat kohtu asukohast kaugelolewaks. Kuna § 588 ei ole kauguse määr ära tähendatud, siis tuleb see küsimus tarwiduse korral igatord eraldi otsustada, kus juures

arwesse peab wõtma tunnistaja kohtusse tulemise wõimalusi, mis seotud aastaaegade, läbikäigu teede ja elukoha kaugusega.

Tähenndus: Tunnistajaid ei kutsuta mitte kohtusse 1) kui nende asukoht ülesandmata ja 2) kui nad elutsewad üle 300 wersta raudteed mööda ehk üle 100 wersta maanteed mööda kohtu asukohast ja kui kohus eritilist tarwidust ei näe nende tunnistajate kohtu ette kutsumiseks.

25. Küsimused tunnistajatele, keda kohtusse ei kutsuta, seatakse eesistuja poolt lühidalt ja selgelt kohtu, et tunnistajatel wõimalik oleks nõuetawais küsimuses põhjalikult seletusi anda. Kohtusse ei kutsuta: kes kaugel maa taga elawad, kelle asukoht teadmata, kindralid, polgu ülemad ja kellel wiimastega ühesugused õigused; samuti ei kutsuta kohtusse kõrgemaid riigiametnikka (751).

Üleüldised küsimused kõiki tunnistajate jaoks on antud ligipandud vormis (VI ja VII).

26. Kui polgu ülema poolt kohtupidamise päew ja tund kindlaks on määratud, siis teeb kohtu eesistuja ajawiitmata korralduse tunnistajate kohtusse kutsumiseks ja süüaluse kohtu ette tulemiseks. Kui tunnistajad sõjawäelased on, siis kutsutakse nad kohtusse oma ülemuse läbi. Graaifikele saadetakse kutsed kohtusse ilmuniseks otseselt. Kutsed saadetakse kahes eksemplaris, millest üks wäljakutsutawa kätte jääb, teise peale aga kutsu kätteandmise üle allkiri wõetakse; wiimase eksemplari lisab eesistuja kohtu akti juure, et kohtu istumise awamisel otsustada, kas kõik tunnistajad ilmunud ja kas kohtusse ilmumata jäänud tunnistajate kohta on ette pandud seaduslikud põhjused ilmumata jäämise üle.

Tunnistajate kutsu vormid on toodud lisas IX—XI. (Järgneb.)

Üleüldine osa.

Wäkeriikide sõjawägi.

J. Soosis.

7.

(Järg.)

III. Sõjawäe walitus.

A. Kõrgem wõim.

Kõrgem wõim sõjawäe üle on kuninga päralt, kuid ainult siis, kui ta Norramaal wiib. Selle juures peab ta järgmisi küsimusi tähele panema: sõjawäe juurendamist ehk wähenendamist ei wõi muidu ette wõtta kui ainult stortingi (maapäewa) otsuse järele. Ka pealetungimise sõjaks ei tohi sõjawäe tarwitada ega teda sõbralise liiduriigi tarwitamiseks anda ehk mõnel muul otstarbel maalt wälja wiia, muidu kui ainult stortingi otsust mööda.

Ühiste harjutuste pidamiseks Rootsi sõjawäega wõib kuningas kuni 3000 meest 6 nädalaks Rootsi maale saata; niisama palju Rootsi wäge wõib sekskümneks otstarbeks Norramaal tuua.

Tähtsamad otsused sõjawäe walitsemise kohta teeb kuningas, kui ettepannud kawatused riigisõjakohtu läbi arutatud.

Kuninga staab seisab koos ülemast ja neljast adjutantist.

B. Rekvallitus.

Sõjaväe rekvallitus kannab maataitse departemangu ehk sõjaministeeriumi nime. Maataitse departemangu ülem on riiginõukogu lihtmees. Riigitaitse küsimuste arutamiseks on tema juures ja tema isikliku juhatuse all töötav alaline komisjon

Maataitse departemangul on kaks osa: maa- ja merewäe osad

Esimese osa ülemaks on sõjaväe pea ülem, kes isiklikult korra ja kommandeerimise küsimustes otustamaks mõimaks on. Muude küsimuste kohta avaldab ta aga kirjalikult ehk suusõnaliselt oma arvamist, mis siis tema all seisvad jaoskonna ülemad ühes asja kohta käivate paberitega maataitse departemangu ülemale otustamiseks ette tannavad.

Kui kuningas Norraist lahtub, otustab need küsimused, mis harilikult kuningas otustas, sõjaväe pea ülem, selle juures aga, nagu ennegi, maataitse departemangu ülema alla jättes.

Sõjaväe osal on kolm jaoskonda: 1) Kommanderi jaoskond (oma loomu poolest sõjaväe ülema staab), 2) administratiiv-inspektori jaoskond ja 3) majanduse jaoskond

Peale nende sõjaväeosa alla kuuluvate jaoskondade on sõjaväeosa juures veel järgmised abiasutused ehk isikud, kes küsimusi, enne departemangu jõudmist, ette valmistavad:

1. Kindralstaabi walitus — valmistab korra ja kindralstaabi küsimusi ette. Walituse eesotsas on kindralstaabi ülem. Walitusesse arvatakse kõik kindralstaabi ohwitserid, kui iseseiswa koruse lihtmed, kui nad ka muudes väeosades teenivad.

Kindralstaabi walitusel on 3 toimetonda: kindral-kortermeisteri, takita-administratiivi ja topografia toimetond. Peale selle käib kindralstaabi ülema alla riigimaa mõõtmise asutus, kus kaartide väljandmise ja trükkimise eest hoolitseatakse.

Sõja ajal määratakse kindralstaabi ohwitseri kaitsestaapidesse, mis mobilisatsiooni ajal asutatakse; selle tarwis on isiklik mobilisatsiooni plaan olemas.

Et kindralstaabi ohwitseriks saada, peab tahe aasta jooksul kõrgemas sõjaväe koolis kindralstaabi jaoskonna läbi tegema. Peale selle peab 4 aastat katsumisel olema. Selle aja jooksul peab suveharjutustel läima nendes väeosades, kus ohwitser enne pole teeninud, nimelt jalawäe ohwitser ratsa-, suurtüki- ja inseneriwäes, suurtükiväe ohwitser jälle jalas, ratsa- ja inseneriwäes j. n. e. Kui 4 aastat mööda on läinud ja kõikides väeosades on teenitud, nimetatakse ohwitser kindralstaabi ohwitseri kandidadiks. Selles ametis peab vähemalt üks aasta topografia toimetonnas teenima ja mitmesuguseid muid ülesandeid täitma, kuni ta viimaks isiklikeks eksami järele kindralstaabi kapteniks tõstetakse.

2. Inseneride kindral-inspektor — valmistab kõik inseneri küsimused ette. Tema juures seisab ehituse komisjon.

3. Kindral-feldzeugmeister valmistab suurtükiväe küsimused ette. Tema juures on suurtüki ja alaline sõjariistade komisjon tegevusel.

4. Kindral-intendant ja tema all seisew intendandi komisjon käsitavad intendandi küsimusi.

5. Pea komisjar arutab väeteenistusse astumise küsimusi.

6. Sõjaväe kindral-auditor käsitab kohtuküsimusi.

7. Sanitar-kindral ja veterinar-staab käsitavad ravitsemise küsimusi.

Sanitar-kindralil on oma staab. Tema alla käiwad ka arstide komisjon, brigaadide sanitar-komisjonid ja arstiasjade depoo.

C. Kohalik walitus.

Nagu juba üteldud, on Norramaa kuueks brigaadiringkonnaks jagatud; iga niisuguse ringkonna ülemaks on brigaadi ülem. Pealinn ja tähtsamad linnused, kus oma kommandandid on, käiwad osetohe maataitse departemangu alla.

D. Sõjaväe osade walitus.

Rahu ajal on olemas brigaadistaabid. Mobilisatsiooni ajal formeerib brigaad oma ringkonnas peale tegewa wäe ka kaitse ja tagawäe osad. Sel otstarbel saadetakse osa instruktoreid neid wäeosasid asutama, kuna wäeosad iseseiswaks saamad.

Sõja ajal ühendatakse brigaadid tegevaks sõjaväeks, sellepärast asutatakse ka tegewa wäe peakorter.

IV. Sõjaväe ladud, tehased ja asutused

Suurtükiväe asutused. Laskemoona ladusi on mitmes linnas. Kroonu tehased on järgmised: püssimabriik, püssirohumabriik, padrunimabriik. Kuni viimase ajani kroonu suurtükivalamise wabrikut Norras ei olnud. Suurtükid kas walati erawabrikutes ehk telliti väljamaalt.

Intendandi asutused. Kristianias on warustustehased ja intendandi kessladu, kust sõjavägi kõik warustusasjad walmis kujul saab.

Wäiksemad ladud on nendes linnades, kus laskemoona ladud asuvad.

Peale selle on iga tegewawäe bataljoni juures bataljoni ladu, kust suweharjutuste tarwis warustusasjad välja antakse.

Ravitsemise asutused. Kristianias on sõjaväe hospital 40 mehe tarwis. Wäiksemad laatsaretid on mitmes linnas. Ka on Kristianias sõjaväe arstiriistade ja aptegi ladud.

Sõjaväe koolid. Peale koolide, millest alamohwitseride, ohwitseride ja kindralstaabi ohwitseride ettevalmistamise puhul kõneldi, on Kristianias lestiturnimise ja wehklemise kool, kus sellekohaseid instruktoreid ette valmistatakse.

Kõrgemas sõjaväe koolis, millest kindralstaabi ohwitseride ettevalmistamise puhul jutt oli, on kaks paralleel jaoskonda: kindralstaabi, suurtüki ja inseneri jaoskonnad. Esimesesse jaoskonda wõiwad sellekohaseks eksami järele kõikide wäeosade leitnandid ja kaptenid, kui ka merewäe ohwitserid sisse astuda. Teine jaoskond on ainult suurtüki- ja inseneriwäe ohwitseride tarwis. Üppus kestab kummagis jaoskonnas 2 aastat.

Jalas kui ka suurtükiväe ohwitseride tarwis alalist kütide ehk lastmise kooli pole, kuid sellekohaseks käsu järele asutatakse tarbekorral 7—24 päewa kestwad ajutised kursused.

Ratsawäe tarwis on Kristianias ratsajõidu kool, kus kursus 8 kuud kestab ja kuhu üle kümne ohwitseri õppima wõetakse.

Peale selle awatasse iga aasta 7-kuulised telegrafi kursused inseneri ja ratsawäe ohwitseride tarwis. Ramitsju 8-ohwitseride tarwis awatasse iga aasta Kristiania hospitali juures 6 nädalaline kursus. (Järgneb.)

Seisukord meie wäerindadel.

Gatšina sihil püüdis waenlane kogu minema nädala jooksul oma wägesid pealetungimisele üle wiia. See läts temal osalt ka torda ja mõnel kohal sel wäerinnal olid need pealetungimised kaunis ägedad. Waenlane oli selleks siia ka mõned uued polgud juure toonud ja oma wiimased reservid Petrogradist meie wägede wastu saatnud, — isegi kõi sõjawäe koolid, mis seni weel wäerinnal ei olnud, toodi Petrogradist siia meie wastu wõitlema. Ka kõi wanad polgud, mis Narwa alt olid taganeda jõudnud, seati jälle torda ja saadeti lahingusse. Waenlane pani siin kõi kaalu peale, et meid Petrogradi wärawate alt tagasi tõrjuda ja sellega ennast lõpuliitu kokkulangemise eest hoida. Kui ägedad siin ka waenlase pealetungimised olid, siiski ei saanud ta oma kawatsusi täide saata ja meie wäerind seisab ikka alles waremalt kättemõidetud kohtadel. Wõib ütelda, et waenlase pealetungimistel siin mingisugust edu ei olnud, kuna tema kaotused selle juures kaunis suured olid — isegi wangisid ja sõjasaaki oleme meie nende operatsioonide ajal rohkesti saanud, ja Semjonowi polk, mis Petrogradist siia wälja toodi ja kellel suured kaotused olid, wõeti meie wägede poolt täies koosseisus wangi.

Ka Luga sihil ei käinud waenlase käsi paremini: kõi tema pealetungimised löödi ka siin tagasi. Meie wäed liikusid isegi edasi ja wõtsid Wladimirski Lageri pooljaama Petrograd-Biškwa raudteel oma alla, kusjuures kolm juurtükki ühes hobustega ja muud sõjasaaki saadi.

Biškwa alla katkus waenlane oma taganemisest järele jäänud wägesid koondada. Et seda linna meie wõimusest ära kiskuda, tõi waenlane oma wiimase Wjatta wäerinna reservi Biškwa alla, see on 88 ja 89. kütipolgu. Waenlane katkus nende jõududega Biškwat ümber haarata ja lõuna-pool seda linna isegi üle Welitaja jõe meie selja taha minna, kuid ka see operatsioon ei õnnestunud talle ja edasilükkumise asemel läksid tema wäed tagasi, sealjuures meie kätte jättes rohkesti sõjamoona ja sadandeid wangisid, kes peaaesjalikult uutest juuretoodud polkudest olid.

Kogu lõuna wäerinnal liiguvad meie wäed wahetpidamata edasi. Waenlase jõud sellel wäerinnal on täielikult murtud. Tähtsamad kohad ja linnad on siin meie wägede poolt ära wõetud ja wiimane waenlase taganemise tee Pötalowo peale on Siita jaama ja Wana-Schwaneburi ärawõtmisega temale kinni pandud. Ka Riia poolt tulewate Läti wabariigi wäesjadedega on Wõnnu linna ja Ramotski jaama juures sibe loodud ja niirwiisi terve Walga-Riia raudteeliin ja merepoolne maariba punastest wäesalkadest täielikult puhastatud. Meie pealetungimine sellel wäerinnal testab edasi. Juba praegu wõime ütelda, et meie wäed oma Läti naabritele nende maa wabanemiseks punase terrori alt rohkesti kaasa on aidanud.

Aga sealfamas lõuna-wäerinnal, nagu wiimaste päewade sündmused näitawad, on meil enamlaste asemel uut waenlast, nõndanimetatud Landeswehri, mis

Balti fakslastest (peaesjalikult) ja Saffa riigi wabatahtlastest sõjawäelastest koos seisab, juure oodota.

Balti fakslasted ei taha nähtawasti kuidagi wiisi selle pöördega leppida, et nemad, kes 700 aastat faktilised Baltimaade peremehed on olnud, nüüd maa endiste orjade, eestlastega ja lätlastega, peawad ühe pulga peal seisma.

Landeswehri fakkade edasilükkumise peale põhjapoolse — meie wäerinnast koguni läbi, kuni Smilteni alewini ja Treppenhofi mõisani — wõib waadata ainult kui poliitiliste sihtide tagaajamise peale.

Abinõud selle liikumise liitwiderimiseks on tarwitusele wõetud.

Käinud nädala tegevust kogu wõttes näeme, et kuigi waenlane Gatšina ja Biškwa wäerindadel pealetungimistele üle jõudis minna, siiski tema pealetungimistel mingisugust edu ei olnud. Meie seisukord kõiidel wäerindadel on endist wiisi hülgaw.

Ajakirjanduse ülewaade.

Teated Cesti kohta Rootsi lehtedes.

Rootsi ajalehes „Stockholms Tidning“ on ära trüütud selle lehe taaswõlbe jutuajamine hr. Harald Wellner'iga, kes end „Cesti sõjaministeeriumi esitajana“ on esitletud. Kii mõndagi selles jutuajamises on koguni wildatat wõi liialdatud. Wist on Rootsi ajakirjanit hr. Wellnerist walesti aru saanud.

Olgu siin proowiks üks wäljamõte.

Enamlaste pealetungimist meie lõunawäerinnal mai kuul kirjeldades, kirjutab leht hr. Wellneri sõnade järele järgmist:

„Mõnuses näitas, nagu oleks enamlastel õnne. Nad tungisid edasi ja wõtsid juba Walga ja Wõru ära. Nad pidasid endid juba wõitjateks. Kuid nüüd asusid eestlased tugewale wastupealetungimisele. Kolmepäewase wihafe wõitluse järgi olid enamlasted löödud ja nende endistele seisukohtadele tagasi wistatud. Neil olid ka kuulmata suured kaotused, niihästi langenutena kui ka wangidena. Saadi 60 tuhat meest wangidena, siin hulgas üks brigad termes koosseisus, 250 suur-tükki, mitu soomusrongi ja lennumasinat...“

(Järgmises numbris diendab leht, et 60 tuhat ei tähenda mitte wangide arwu, waid pealetungivate enamlaste üleüldist arwu.)

Kui hr. Wellner weel on seletanud, et Narwa wäerinnal „ühes inglastega tugewale pealetungimisele on asutud“, küsib Rootsi ajakirjanit: „Kas see tähendab algust Petrogradi pealetungimiseks?“

Wellner: „Sellest mina kõneleda ei wõi. Kõi, mis sellesse puutub, on sõjawäeline saladus.“

Aga ta naeratab nii tähendusrikkalt, et meie küsimust peaaegu wastatuks wõime lugeda, — lisab korrespondent omalt poolt juure. —

Teine jutuajamine on olnud „Smalands Posten i“ kirjasaatjal Rootsi leitnandi Per Swanbeck'iga, kes mai kuu keskel Cestist oma kodumaale tagasi tulnud.

Ka Swanbeck'i kirjeldus Cestist sisaldab nii mõndagi mittetäpisealt, osalt koguni ebatõtt.

Et lugejad ise otustada wõiksid, toome järgmise wäljamõtte.

„Maa on nüüd wenelastest wabastatud ja Cesti sõjawäele käst antud raja peal wastu panna. Maa wabastamine algas jaanuari kuul, kui Cesti walitsuse nõubmise peale Rootsi-Soomes sõjawäed, Persias ja Soomes proowitud polkownit Ekströmi juhatusel, kohale jõudsid. Enamlaste salgad olid siis juba

pealinnale ähvardawalt lähedal. Minult 800 mehelise sõjawäega ajas polkownik Etström enamlasted hommiku sihis kuni rajani, tähendab kuni Narwa jõeni. Enamlaste sõjawägi oli wõitluses tubli ainult niikaua, kui ta teatud plaani järele toimetas; kui aga selle plaani täidesaatmist sejati, näituseks tiivalitumise läbi, siis kaotasid enamlasted algatuse ja põgenesid. Nende suurükiwägi oli aga osaw lastma ja tabamine imestust äratav. Kui esimene pauf märki ei läinud, siis tabas järgmine kuul korrapäraltiselt.

Kohalitud Cesti sõjawäed lätsid polkownik Etström ga rinnas edasi. Cesti sõjawäe peajõud aga pereerisid lõunapool. Hilisemal wõitluse järgul jõudis Rootsi wobatahtlik korpus polkownik Muthanderi juhatusel kohale, mis pärastpoole Standinaarwia korpusseks ümber ristiti. Sellel korpusel aga suuremaid teeneid wõitluse käigus ei olnud. Kõige wimmosel ajal täiendati seda korpusi Daani wabatahtlikkudega, keda juuremalt osalt Daani walitsus warustas.

Aprilli algul lahkus polkownik Etström oma korpussega Cestist. Maa oli siis wabastatud, ja ka muudu paisis wälja, et Cesti walitsusel wõimalus puudub weel edaspidi maksta. Arasdit põhjenes wõib olla osalt ka selles, et wähem hea wahetord soomlaste ja eestlaste wahel hakkas ilmsiks tulema. Soome wäe osad olid üleüldiselt juhtumiseotsijatest kokku seatud, kes Soome wabaduse sõjast oia olid wõtnud ja sellejuures juhtumiseotkumise kalduwusi omandanud. Aga tublid sõdurid olid nad ja kogu pealetungimisel hommiku sihis oli nendel ainult 21 langenut.

Nüüd on dieti ainult Cesti sõjawäed need, kes wäerinda idas ja lõunas enamlaste wastu laisewad. Põhisõjawägi*) seisab Cesti krahwii Stackelbergi käsutuse all. See wäeosa seisab ilma erandita endisest Wene ohwitseritest koos ja temal on batarei, mis lastesõjawäse poolest wististi ainuke niisugune on. . ."

Inglise poliitika Baltimaal.

Selle pealkirja all kirjutab „Times“ 19. mail:

Kuus päewa tagasi tõendos Mr. Bonar Law, ühe järelepärimise peale wastates, et liitriigid, toetades Helsingi peale, sõjalisi ettewalmistusi teewad Petrogradi wastu mere kui ka maa poolt, ja et üks Inglise laewastik läsu on saanud Helsingi sõita.

Täna jõudis siia teade, kus Ropscha pommitamisest räägitahe, millest juba läinud nädalal kuulda oli. (Ropscha on Kroonlinna ja Petrogradi wahel). See pommitamine oli ette wõetud, et Cesti wägede maalefaatniist toetada, millel omakorda sihiks näis olewat tiirwa pealt ja seljatagant opereerides enamlasti nende Narwa seisukohadelt wälja tõrjuda. Nüüd on enamlaste seisukord hädaohhtlikuks muutunud nii Petrogradi kui ka Riia juures; ja kui juba nii wäike abi nii mõjuwana tundus, siis peab küll wäga kahetsema, et enamlaste furmatrampisid ei kiirustata liulaste aktiivsema abi läbi. Mr. Bonar Law tähendas edasi, et praegusel ajal ei olla mingisugust kindlat kawotfust ühiste operatsioonide kohta. Tema ei ütelnud mitte, et igasugusest osawõtmisest sõjalisest tegewusest mere eht maa poolt enne alamtojale teada antakse; — wäga arusaadaw, sest see peab jääma täidesaatwate wõimude asjaks.

Sellest selgitusest saadud mulje on, et üks nädal tagasi ei olnud weel mingisugust kindlat otsust tehtud,

*) Kärntroppen.

aga et ühifelt wäljaastumise mõte mõnedes ametlikudes ringkondades siiski suurt poolehoidmist leiab, ja et laewastik abiandmiseks walmis seisab, kui seda tarwis peaks tulema. Läinud reedel tõime meie teate Balti komisjoni asutamise Pariisis, kus Inglismaa tarwilikus suuruses on esitatud; komisjoni asutamine on iseenesest hea asi, aga tema on oma töõdega kaugele maha jäänud, töõdega, mis juba ammu tehtud oleks pidanud olema.

Meie kindlusteta ja tegewuseta olek on kasuks olnud enamlastele, aga mitte meie sõpradele.

On selle peole tähendatud, et mis meie ka iganes teekime, meie ei peaks mitte kindlat liini wõtma Wene ja Balti asjades, waid parem oleks ära oodata sündmusi, et näha, kuidas nad kujunewad. Ei ole aga mitte ühe rahwa kohane, kes wõidurikkalt sõja toledusest wälja on tulnud, et tema kohmetama wõiks liiu igasuguste juttude juures Wene hirmutisest ja et tema kortuse pärast ei lähets ühte eht teisi rada ka siis, kui mõni kardetud hirmutisest tõesti wastu peaks tulema. Ei ole ka mitte inimlik, kui meie sõjariistad maha paneme ja ütleme, et meie midagi teha ei wõi oma liitlaste heaks, kes nii palju on teinud meie heaks omal ajal. Kui meie ootaksime, kuni Roltchak ja tema sõbrad on kututanud enamlaste walitsuse, siis ei oleks neil ju millegi eest meid tänada. Ei aitaks siis enam midagi, kui meie lähetsime neid lohkelt terwitama nende saawutuste puhul. Mis tänu wõtsime meie Wenemaa poolt loota, kui meie millegiga tema heaks ei riskeeri? Kui meie tõesti tahame tulewikos Wenemaaga sõpruses elada, siis peame meie ka temale näitama, et meie tema sõprusest küllalt lugu peame ja tema peastmiseks midagi ohwerdame. Kui juba soomlaste ja eestlaste, kes Wenemaa naabrid on, teda usaldusega aidata mõtlewad, siis wõiksime ometi meie seda ka teha. Ja pealegi on Wenemaa peastmine ka meie kohus

Wigastatud sõjamehed!

Oma termise oleme ohwerdanud rahwaste parema tulewiku kindlustamiseks, ning selle läbi praegusel raskel ajal lõpmata wiletsasse seisukorda sattunud, millest peastmist mujalt loota ei ole, kui meie ise oma haletssemisewäärt seisukorra parandamiseks käed külge ei pane. Sest keegi ei suuda meie häbadeest ja puudustest paremini aru saada, ega nende parandamiseks mõjuwamaid abinõusid ja allitaid leida, kuid meie wigastud sõjamehed ise.

Sellepärast otsustas Cesti Wabariigi Wigastatud Sõjameeste Ühifuse eestseisus, ühifuse peakoosoleku otfuse põhjal 18. maist s. a. ülemaalist wigastatud sõjameeste (Tallinna) kongressi 29. juunil Tallinna kokku kutfuda, kus muu hulgas riitline hooletanne ja maaküsimus wigastatud sõjameestele harutamisele tulewad.

Kuna meil ühifuse osakondi kohtade peal õige wähe on, siis tuleks nende alustamisega õige rutata, et kohtadel oma libedamaid eluküsimusi läbi harutada ja saabituid walida, kes neid kongressile ette kannaksid, et üleüldine seisukord kõigekülgselt walgustatud saaks.

Et wigastatud sõjameeste ühifuse osakonda asutada, selleks on küllalt kui 6—10 wigastatud sõjameest kokku heidawad, eneste seast eestseisuse walikwad, arusaamatutele rohkem asja tähtsust püüawad ära selgitada, ja osakonna asutamist Cesti Wabariigi Wi-

gastatud sõjameeste ühisuse eestseisusele teadustavab, kust siis tarvilised juhtnöörid edaspidise tegemise jät-
kamiseks saadetakse.

Dakonnad, kus alla 10 päris liitme, valivad 1 saadiku, iga järgmise täiskümne pealt 1 saadiku, selle nimeid ja elutohad palume viibimata ühisuse eestseisusele Tallinna, Tõnismägi nr. 3, teadada.

Aeg on loidust ja üksteisust maha raputada ning kui meie ei taha veel kuu saatuse hoolde jääda, siis asugu iga wigastatud sõjamees oma tulewiku parandamiseks viibimata tööle. Sest ainult ühenduses peitub jõud.

E. V. V. S. Ü. Eestseisus.

Segateated.

Kiiwatshi jaam inglaste käes.

Serdobolist teatatakse: Teadete järele, mis siin olemas, on Inglise väed Kiiwatshi jaama ära võtnud, mis Petrosawodskist 75 wersta põhja pool on. Nunuses lahutab inglasi Soome wabatahtlistest ainult weel 25 kilomeetri laiune maariba.

Nunuse wõitlused.

„Hels. San.“ — Enamlased tungisid wiimaste päewade jooksul Tuuluse wäerinnal peale, kuid löödi weriselt tagasi. Soome wabatahtlised said sõjasaagina automaatpüssa ja kuulipildujaid. Soome wabatahtlised on 2. juunil paar küla ära võtnud.

Poola ja Rumeenia wägede ühinemine.

Hovasile teatatakse Warsawist, et Poola wägi Stanislawi wõtmise järele Rumeenia wägedega kokku on jäänud. Ukraina ajatirjanduse büroo järele oli Rumeenia Ukraina walitfufusele wiimase nõudmise ette pannud, tema lastu Ukraina maad Kolomea ning Stanislawi ümbruses wastupanemata ära wõtta. See nõudmine läkati tagasi ja nüüd seisab Ukraina wägi kahe tule wahel. Enamlastelt on ta Proskurowi (Lääne Podooolias) ning Berditschewi (Kiiwist lääne pool) tagasi wõtnud.

Wienist teatatakse, et poolakad juba terve Ida-Galiitsia ühes petrooleumi wõrkonnaga ja Lääne Ukraina walitfufuse asupaiga Stanislawiga ära on wõtnud. Nüüd tahawad nad rumeenlastega koos Besfaraabias ja Podooolias asuwate enamlaste wastu

ühisti wäerinda luua. Srega ei saaks Wene enamlasted Ungari nõukogusid enam toetada, pealegi tunnende wäed Lõuna-Wenemaal täiesti on lagunemas. Kiiwi ning Odesja wahel on talurahwa-satgud raud teeroopad üles kistunud ja läbitäimise täiesti seisma paanud.

Siberi wäed Uraliski ära wõtnud

Wene enamlasted tunnistawad raadiotelegrammis, et punane wägi Siberi wägede surumisel Uralskist on pidanud taganema.

Sõjategemus Põhja-Wenemaal.

Londonist telegrafeeritakse: Põhja-Wene sõjaleada-
anne 30. mai õõ'el: Wene luurajate salk piiras lõuna-
pool Malaberesniski Waaga jõel enamlaste wäesalga
ümber ja sai 47 wangi ning 2 kuulipildujat. Üks meie
lennumafinatest trehwas, pommisid pildudes, enamlaste
woolaewa Waaga jõel.

Uus merelahing Kroonlinna lähedal.

Helsingist telegrafeeritakse 3. juuni: Sila peale lõunat kell 5 oli jälle wähem merelahing Kroonlinna lähedal Wene ja Inglise laewastikkude wahel. Laikmine kestis pool tundi, mille jarel Wene laewad Kroonlinna tagasi pöörasid.

Lenin Koltshakile rahu pakkunud.

„Politken“ on Helsingi kaudu Moskwaist kuulda saanud, et Lenin on adm. Koltshakile sõjariistade rahu pakkunud. Sõjariistade rahu aega on Lenin tahtnud tarwitada selleks, et alata läbirääkimisi lõpuliku rahu tegemise üle. Selle ettepaneku peale ei ole aga Lenin Koltshaki käest mingit wastust saanud.

Toimetusele saadetud kirjandus.

Suomen Sotilas Nr. 8—17. Soome sõja-
asjanduse ajakiri. Ilmub Helsingis Ilmari Heikinheimo
wastutawal toimeisjel. Tellimise hind 12 marka aastas.

Wastutaw toimetaja: Kindralstaabi alampolkownik Nint.
Wäljaandja: Wägede Ülemjuhataja staab.

ON ILMUNUD

KARAU LI TEENISTUS

ÜLEÜLDINE SEADUS JA KORD,
MIS KARAU LIDES ALAL HOITAKSE.

HIND 1 MARK.

SAADA KORRALDUSWALITSUSE KANTSELEIST

— TALLINNAS, PAGARI UUL. Nr. 1. —